

СВЕТСКИ ДАН ЗДРАВЉА 2022

НАША ПЛАНЕТА, НАШЕ ЗДРАВЉЕ - ОЧИСТИМО НАШ ВАЗДУХ, ВОДУ И ХРАНУ

Усред пандемије, загађења планете и све већег броја болести попут рака, астме и болести срца, Светска здравствена организација (СЗО) овогодишњи Светски дан здравља обележава усмеравањем глобалне пажње на хитне акције које је потребно предузети да би људи и планета били здрави и да се окренемо ка стварању друштва која су фокусирана на благостање.

Кључне чињенице на глобалном нивоу указују да је неопходно прекинути тај циклус разарања планете и здравља људи:

- Загађење ваздуха убија 13 људи сваког минута, због рака плућа, срчаних болести и можданог удара
- Загађење азот-диоксидом може погоршати респираторне болести, посебно астму
- Девет од десет људи удише загађен ваздух
- Сагоревање фосилних горива попут нафте, угља и природног гаса узрокује загађење ваздуха
- 2 милијарде људи широм света нема безбедну воду за пиће
- Нетретирани људски отпад деградира екосистеме и здравље људи
- Климатске промене (растуће температуре и поплаве) представљају претњу људском здрављу
- Дуван убија више од 8 милиона људи сваке године (главни фактор ризика за рак, болести срца, плућа)
- Сваке године се посече 600 милиона стабала да би се произвело 6 трилиона цигарета
- Системи који производе високо прерађену, нездраву храну и пиће покрећу талас гојазности, повећавајући ризик за рак и срчана обољења

Док је пандемија COVID-19 показала сву снагу и моћ науке, истовремено је истакла и неједнакости у нашем свету. Пандемија је открила слабости у свим областима друштва и нагласила хитност стварања одрживих и отпорних заједница, које ће бити посвећене постизању правичности у здрављу и благостању, без кршења еколошких граница, сада и за будуће генерације. Разбијање ових циклуса разарања планете и здравља људи захтева законодавну акцију, корпоративну одговорност и појединце који ће бити подржани и подстакнути да доносе здраве изборе.

Шта можемо учинити да заштитимо нашу планету и наше здравље?

Владе земаља:

- Дати приоритет еколошкој стабилности и људском благостању у свим одлукама
- Заговарати да здравље буде у центру политике одговора на климатске промене
- Зауставити нова истраживања и пројекте фосилних горива и применити политике о производњи и употреби чисте енергије
- Уместо улагања у субвенције за фосилна горива, уложити субвенције у јавно здравље
- Опорезивати загађиваче
- Примењивати и спроводити смернице за квалитет ваздуха СЗО
- Кориситити обновљиве изворе енергије
- Опорезивати високо прерађену храну и пића са високим садржајем соли, шећера и нездравих масти
- Спровести политике за смањење расипања хране
- Преусмерити средства ка одрживој и здравој производњи хране
- Уредити градове са зеленим површинама које промовишу физичку активност и ментално здравље
- Усвојити зелени манифест СЗО
- Обезбедити окружење без дуванског дима и опорезовати дуван
- Осмислити политику смањења отпада/пластике и подржати куповину еколошки прихватљивих производа који се лако могу рециклирати или поново користити
- Интегрисати заштиту менталног здравља и психосоцијалну подршку у акције и политике како би се људи боље припремили и одговорили на климатску кризу

Корпорације:

- Идентификовати могућности за уштеду енергије
- Искључити светла после радног времена
- Подржати рад на даљину када је то могуће
- Уклонити високо обрађену и упаковану храну са радног места
- Обезбедити избор здраве хране и одрживо узгојену локалну храну

Локалне власти треба да обезбеде:

- Енергетски ефикасне зграде
- Добро планирани систем јавног превоза, са ниским емисијама угљеника
- Нове бицикличке и пешачке стазе, уз услове за безбедно ходање и вожњу бициклом
- Заштиту биодиверзитета, стварање нових паркова и башта
- Прелазак на обновљиве изворе енергије
- Приступ чистој, приступачној енергији за домаћинства са ниским приходима и за здравствене установе
- Партнерство са локалном заједницом како би се обезбедила одрживост
- Регулисање маркетинга нездраве хране и пића у јавним просторима

Појединци:

- Захтевајте климатске акције како бисте заштитили своје здравље
- Предузмите сами активности и инспиришите друге
- Ходајте или возите бицикл до посла најмање један дан у недељи
- Изаберите јавни превоз
- Одаберите добављача енергије који користи обновљиве изворе
- Не загревајте просторије преко 21,5°C
- Искључите светло када нисте у просторији
- Купујте свеже намирнице од локалних произвођача и избегавајте високо прерађену храну и пиће
- Престаните са конзумирањем дувана
- Купујте мање пластике, користите кесе за намирнице које се могу рециклирати

Извор: <https://www.who.int/campaigns/world-health-day/2022>